

April 2024

Til rette vedkommende

Adgangskrav på 6,0 til de tre-årige gymnasiale uddannelser

Udbuddet af gymnasiale uddannelser uden for de større byer vil angiveligt blive mindre med et skærpet adgangskrav. Mange mindre gymnasier er således allerede nu ramt af en demografisk udvikling, hvor der bliver betydeligt færre antal unge i alderen 15-16 år frem mod år 2032. Såfremt man fra politisk hold ønsker, at der skal være liv i alle Danmarks gymnasier, jf. regeringsgrundlaget for 2022, hvor der påpeges, at "*Regeringen vil gå videre med de tiltag, der sigter efter, at gymnasier i de mindre befolkede områder ikke lukker*", så forekommer et skærpet adgangskrav i en situation med et stort fald i antallet af unge i de fleste yderkommuner ikke at være løsningen.

I Danmark – og især uden for de store byer – ser vi ind i udfordringer med at besætte stillinger på velfærdsområderne. Vi ser ind i en fremtid, hvor vi mangler lærere, pædagoger, laboranter, sprogkyndige. Og sådan kunne vi blive ved. Der er desværre udsigt til, at endnu færre får mulighed for at starte på disse uddannelser i fremtiden.

Dette er nemlig konsekvensen, hvis SVM-regeringens planer om at indføre et skærpet karakterkrav på f.eks. 6,0 fra folkeskolen bliver en realitet. Det viser en helt ny analyse fra Gymnasieskolernes Lærerforening. Vi formoder, formålet er at få flere til at søge mod erhvervsuddannelserne (EUD), herunder primært de tekniske erhvervsuddannelser. Dette bakker vi selvfølgelig på alle mulige måder op omkring, men en karakterbom på 6,0 til de treårige gymnasiale uddannelser vil ramme skævt geografisk.

Region Hovedstaden vil blive mindst ramt. Her ville karakterkravet udelukke 13 pct. af de unge, der startede i 2023. I Region Nordjylland vil flest blive ramt. Her ville et krav om 6,0 udelukke 18 pct. af de unge.

Hvis man ser på ungdomsuddannelsesfrekvenserne ud fra ministeriets profilmodel, er det Region Hovedstaden, der har den højeste forventede frekvens med 85,3 pct. af en ungdomsårgang. Dette billede ville sandsynligvis blive yderligere forstærket af karakterkravet.

Sagt på en anden måde – de områder af Danmark, der i forvejen har en højere procent af en årgang, der søger mod gymnasiet, vil ikke opleve den samme nedgang i optagelse til HTX, HHX og STX, som gymnasierne udenfor de store byer. Dermed flytter vi heller ikke flere elever mod andre uddannelser i netop disse områder. De områder af Danmark, som i forvejen sender flest elever mod EUD – hvilket vi på alle måder ser som positivt, - kommer dog til at mangle endnu mere videnstung arbejdskraft.

Hovedparten af de elever, der vil blive berørt af et skærpet adgangskrav på 6,0, kommer fra hjem, hvor der ikke er tradition for, at forældre selv har taget en faglært uddannelse eller har gået i gymnasiet. Dermed vil et skærpet adgangskrav til gymnasiet også på kommunalt niveau cementere et generelt billede af et uddannelsessystem, der favoriserer børn af forældre, som har fået mest uddannelse igennem livet.

Det er en udvikling, der står i skærende kontrast til de landspolitiske ambitioner om at hjælpe de 43.000 unge under 25 år uden job eller uddannelse videre i tilværelsen. Og det er et brud med det arbejde, der i en række kommuner landet over er sat i gang for at sikre, at flere unge vælger en videregående uddannelse eller en erhvervsuddannelse, efter at studenterhuen er kommet i hus. Søgningen til de forskellige velfærdsuddannelser – lærere, pædagoger og sygeplejersker – vil også mindskes, og det i en tid, hvor der som nævnt er akut mangel på netop disse uddannelser.

Med det skærpede adgangskrav frygter vi, at gruppen uden uddannelse eller job vil vokse, ligesom bestræbelserne på at skabe et Danmark i balance vil lide et - for os at se unødvendigt – tilbageslag.

Dertil kommer, at der ikke er nogen garanti for, at de elever, der nu ikke kan komme på HTX, HHX eller STX, vil søge mod en teknisk erhvervsuddannelse. I sidste ende kan et skærpet adgangskrav til de treårige gymnasiale uddannelser blot medvirke til, at vi får en endnu større gruppe af unge, der ikke fuldfører en ungdomsuddannelse, jf. analyse fra Rockwool Fonden fra 2023, som viser, at kun én ud af tre af de afslåede elever til en gymnasial uddannelse vil tage en erhvervsuddannelse. Når der fra politisk hold således er et helt forståeligt ønske om at få flere elever på erhvervsuddannelserne, så bør man måske i stedet kigge på strukturen på erhvervsuddannelserne frem for at sætte begrænsninger på de gymnasiale uddannelser.

Såfremt Reformkommissionens forslag om en to-årig HPX nyder fremme, bør det sikres, at dette tilbud geografisk placeres, så det er lettilgængeligt for unge mennesker i områderne uden for de store byer. Dette kan være et tiltag, som reducerer den geografiske skævvridning, som andre mulige tiltag vil medføre.

Der er flere alternativer til et karakterkrav på 6,0 f.eks.:

- En karakterbom på et rent 5-tal til HTX, HHX og STX samt et rent 4-tal til HF vil også have en begrænsende effekt på optagelsen til gymnasiet.
- En kapacitetsbegrænsning på optaget på de allerstørste skoler i områder, hvor optagelsen til HTX, HHX og STX i forvejen er høj.

Begge disse forslag kan modvirke de stærke geografiske skævheder, som et rent 6-tal som karakterbom uvægerligt vil have.

Analysen fra Gymnasieskolernes Lærerforening vedlægges.

Med venlig hilsen

Erik Flyvholm

Lemvig Kommune

Le Gøttrup

**DRAGØR
KOMMUNE**

M. Gy

Sammen skaber vi det bedste sted

De Vind

**HEDENSTED
KOMMUNE**

P.B. Hansen

**Vesthimmerlands
Kommune**

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

Mette Landtved-Holm

**nordfyns
kommune**

Hann

**Vejen
KOMMUNE**